

RINIA

Gjetjet kyqe nga hulumtimi sasior dhe cilësor

Hyrje

Rinia është një nga grupet më të rëndësishme në procesin zgjedhor sepse themeli i demokracisë së nesërme është ndërtuar mbi zakonet e pjesëmarrjes demokratike të të rinjve, përfshirë votuesit për herë të parë.

Ky hulumtim shqyrton pjesëmarrjen qytetare dhe politike të të rinjve për të kuptuar më mirë pengesat dhe faktorët motivues që ndikojnë në pjesëmarrjen e tyre. Ajo eksploron tre grupe të rinjsh: 1) votuesit për herë të parë, 2) rinia në përgjithësi, dhe 3) rinia rurale dhe synon të identifikojë pengesat e përbashkëta, faktorët motivues dhe karakteristikat specifike të secilit grup në lidhje me nivelin e tyre të njohurive, vetëdijen politike, qëndrimet dhe motivimin. Gjetjet e këtij hulumtimi ndihmojnë në nxjerrjen e disa rekomandimeve të zbatueshme për të rritur pjesëmarrjen e të rinjve, veçanërisht në proceset zgjedhore dhe politike.

Rëndësia e pjesëmarrjes së të rinjve në jetën qytetare dhe politike

Kur të rinjtë shpesh nuk dëgjohen nga jeta qytetare dhe politike, ata përjashtohen nga procesi i vendimmarrjes, i cili mund të çojë në zhgënjim, mosbesim dhe shpesh të mëtejshme nga mjedisi i përgjithshëm politik dhe publik. Pjesëmarrja politike është një parakusht i domosdoshëm për një shoqëri demokratike.

“ Të rinjtë shpesh nuk dëgjohen nga autoritetet dhe vendimmarrësit. Ata kanë shanse më të mira për të arritur diçka nëse janë një grup i madh, prandaj, ata duhet të inkurajohen dhe të fuqizohen për të bashkuar / unifikuar zërat e tyre. ”

Femer, 27, Tetovë

Rinia - përkufizimi dhe madhësia

Rinia shpesh përcaktohet si “kalimi nga një fëmijëri e varur në një moshë madhore të pavarur” kur të rinjtë janë në tranzicion midis një bote të zhvillimit mjaft të sigurt në një botë me zgjedhje dhe rrezik.⁷ Kjo është arsyeja pse, si kategori, rinia është më fluide dhe evazive ndaj parashikimit statistikor sesa grupmoshat e tjera fikse.

Nuk ka një përkufizim të pranuar botërisht për termin rinia. “Rinia” në Maqedoninë e Veriut përcaktohet si një kategori socio-etike e popullsisë së moshës 15-29 vjeç⁸.

Ky hulumtim synon të rinjtë e moshës 18 deri 29 vjeç. Nga numri i përgjithshëm i votuesve, ky grup përfaqëson rreth 19% ose 338,000 votues⁹.

7 “Defining youth in contemporary national legal and policy frameworks across Europe” Youth partnership, e disponueshme në: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261653/Analytical+paper+Youth+Age+Bojana+Perovic+4.4%.1%6.pdf/eb59c5e2-45d8-4e70-b672-f8de0a5ca08c>, accessed on October 20, 2020.

8 Ligji për pjesëmarrjen e të rinjve dhe politikën rinore të Republikës së Maqedonisë së Veriut, fq.2

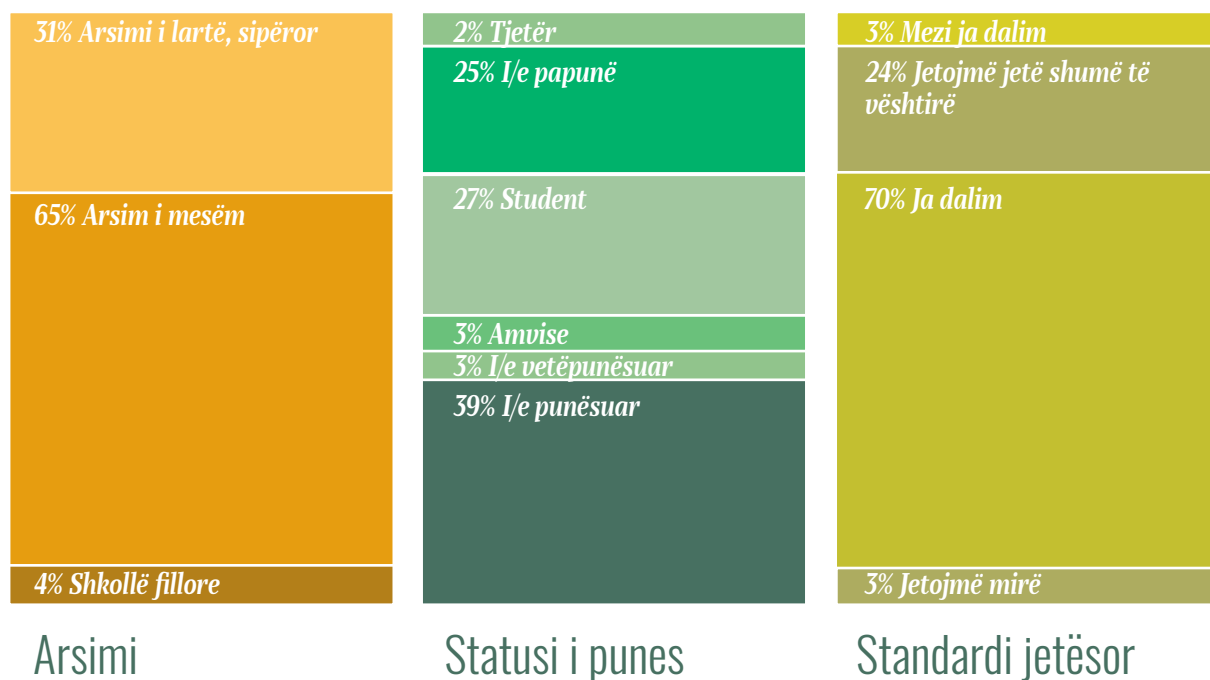
9 Zyra Shtetërore e Statistikave, Vlerësime 2019, “Popullsia e Republikës së Maqedonisë së Veriut, sipas moshës dhe gjinisë”, <https://www.stat.gov.mk/>

Profili demografik

Gjithsej 208 të anketuarve të rinj morën pjesë në një sondazh sasior ballë për ballë.

Për të fituar një pasqyrë të thelluar të prejardhjes, perceptimeve dhe mendimeve të grupit, sondazhi sasior u plotësua nga një fokus grup.

Struktura demografike e të anketuarve të rinj në sondazhin sasior ballë për ballë tregon një shpërndarje të ngjashme sipas vendbanimit, gjinisë dhe standardit të jetesës me shpërndarjen e popullatës së përgjithshme.

TEMAT E INTERESIT

Interesi për zhvillimet socio-politike në vend

Sa jeni i/e interesuar për zhvillimet aktuale socio-politike në vend dhe në botë?

Hulumtimi tregon se 60% e të anketuarve në sondazh nuk janë “aspak” ose “jo shumë të interesuar” për zhvillimet aktuale socio-politike në vend dhe në botë, ndërsa 39% janë “shumë” ose “disi” të interesuar.

Gjetjet e grupeve të fokusit tregojnë se disa të rinj kanë tendencë të shmangin lajmet politike, ndërsa të tjerët janë të prirur të ndjekin burime rastësore të informacionit në rrjetet sociale të zgjedhura prej tyre.

Pothuajse dy të tretat e të anketuarve në sondazh (65%) rrallë ose kurrë nuk diskutojnë zhvillimet politike me njerëz të tjerë.

Nuk ka dallime të konsiderueshme në lidhje me interesin për zhvillimet aktuale socio-politike midis gjinisë, përkatësisë etnike, arsimit dhe të ardhurave të familjeve për këtë grup.

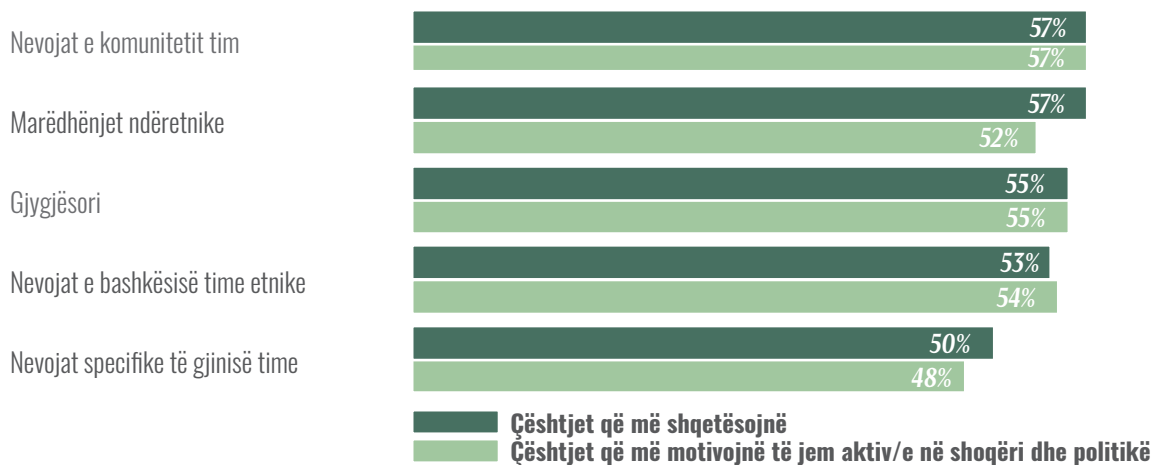
Nga ana tjetër, ky hulumtim tregon se të rinjtë që më parë merreshin me aktivitete qytetare ose shfaqnin interes për tu angazhuar, gjithashtu janë më të interesuar për zhvillimet socio-politike dhe më shpesh të përgatitur për të marrë pjesë në diskutime për këto çështje.

Shqetësimet

Sa mendoni se ju shqetësojnë informacionet / çështjet / temat në vijim?

Sa do të thonit që çështjet / temat e mëposhtme ju motivojnë të jeni aktiv/e në shoqëri dhe në politikë?

Kujdesi shëndetësor, arsimit dhe stabiliteti ekonomik dhe shoqëror janë tre çështjet kryesore që shqetësojnë të anketuarit e rinj, sipas më shumë se 70% e të anketuarve. Për më tepër, këta janë motivuesit kryesorë për aktivizmin shoqëror dhe politik tek të rinjtë.

Të anketuarit e rinj në sondazh janë më pak të shqetësuar për nevojat specifike të grupit të tyre gjinor, grupit etnik dhe gjyqësorit.

Përveç kësaj, pjesëmarrësit në grupin e fokusit të të rinjve janë kryesisht të interesuar të mësojnë rreth arsimit dhe fillimit të vitit të ri akademik gjatë pandemisë, ngjarjeve lokale sportive, argëtimit dhe ngjarjeve kulturore, si dhe projekteve të organizatave rinore dhe programeve të shkëmbimit të studentëve.

BURIMET E INFORMACIONIT

Pothuajse gjysma e të rinjve (47%) treguan se media sociale (Facebook dhe Instagram) janë burimet kryesore të informacionit.

Dy nga dhjetë të rinj janë zakonisht të informuar për zhvillimet aktuale socio-politike përmes televizionit.

Pothuajse gjysma e të rinjve (47%) treguan se media sociale (Facebook dhe Instagram) janë burimet kryesore të informacionit.

f 47%

Krahasuar me rrinë rurale, përqindja është e ngjashme (25%), por brezi i ri (votuesit për herë të parë) janë më pak të përfshirë në ngjarje ose aktivitete në komunitet (10%) duke treguar se kur hyjnë në moshën e rritur, të rinjtë po bëhen më të interesuar të jenë të përfshirë në jetën qytetare.

“ Unë jam kryesisht i interesuar për sportin. Sa i përket temave politike, ndjek lajmet e fundit dhe burimet e mia të mediave sociale. Nëse marr informacion - është në rregull, nëse nuk e marr - nuk e kërkoj në mënyrë aktive ... ”
Mashkull, 21, Kumanovë

PJESËMARRJA QYTETARE

Shtatëdhjetë e pesë përqind (75%) e të rinjve në përgjithësi nuk kanë qenë kurrë të përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikim në komunitet ose njedisin e tyre lokale dhe 73% nuk kanë interes të angazhohen më shumë në jetën shoqërore.

Krahasuar me rininë rurale, përqindja është e ngjashme (25%), por brezi i ri (votuesit për herë të parë) janë më pak të përfshirë në ngjarje ose aktivitete në komunitet (10%) duke treguar se kur hyjnë në moshën e rritur, të rinjtë po bëhen më të interesuar të jenë të përfshirë në jetën qytetare.

A keni qenë i/e përfshir në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar për përfshirje më të madhe qytetare?

Djemtë e rrinjë dhe të rinjtë me arsim të lartë kanë tendencë të përfshihen dhe të tregojnë interes për t'u angazhuar më tepër në jetën shoqërore.

Interesante, gjysma e të rinjve që ishin përfshirë më parë në aktivitete qytetare tregojnë interes për përfshirje më aktive qytetare. Vetëm 14% e të rinjve që kurrë nuk kanë qenë të përfshirë në ndonjë aktivitet qytetar më parë janë të interesuar për përfshirje më aktive qytetare.

Hulumtimi tregon se më shumë se gjysma e të anketuarve në sondazh thonë se nuk besojnë në ndryshime pozitive (si me angazhim individual ashtu edhe me angazhim të OJQ-ve), ndërsa

pothuajse një e treta thekson mungesën e interesit në politikë si arsye kryesore të abstenimit nga aktivitetet qytetare.

Për më tepër, të rinjtë në diskutimin në fokus grup shprehin faktorët e mëposhtëm që kontribuojnë në përfshirjen e pamjaftueshme qytetare dhe nivelin e ulët të pjesëmarrjes qytetare:

- ♦ Rini indiferente dhe pasive.
- ♦ Të rinjtë përqendrohen në interesat dhe përfitimet personale, dhe jo në ato kolektive.
- ♦ Partitë politike ua atribuojnë aktivitetet qytetare partive kundërshtarë dhe shumica e aktiviteteve qytetare etiketohen si të njëanshme / të motivuara politikisht.
- ♦ Perceptimi se iniciativat qytetare janë humbje kohe dhe mundim, pasi që shumica e tyre janë të pasuksesshme.
- ♦ Mungesa e shembujve / modeleve pozitive dhe mungesa e figurave publike me ndikim që tregojnë mbështetje për iniciativat qytetare.

“ Fatkeqësisht, në një shoqëri shumë të politizuar, frika për të ngritur zërin për bindjet e tua është e lartë. Përpyekja e fundit e studentëve për t'u tubura për të protestuar u politizua menjëherë. Të gjithë të pranishmit atje u etiketuan si opozitë. ”
Mashkull, 21, Kumanovë

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit institucional është një motivues kryesor që pjesëmarrësit e sondazhit të përfshihen më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, siç thuhet nga një e treta e të anketuarve. Faktorë të tjerë të rëndësishëm motivues kanë të bëjnë me përfaqësimin e tyre (e thënë nga 23%), dhe transparencën dhe llogaridhënien e autoriteteve (e thënë nga 9%).

Përveç kësaj, të rinjtë theksojnë nevojën për shembuj pozitivë që tregojnë se përfshirja qytetare mund të ketë një ndikim, ndërsa në të njëjtën kohë bëjnë thirrje për unitet dhe solidaritet në aktivitetet qytetare.

“ Të rinjtë nuk kanë zë në institucione. Ata mund të arrijnë diçka vetëm nëse janë një grup i madh. Ata duhet të inkurajohen të bashkohen. ”
Femer, 27, Tetovë

Më shumë se gjysma e pjesëmarrësve në sondazh nuk besojnë se mund të kenë një ndikim pozitiv si qytetarë (55%), ndërsa më shumë se një e katërta (27%) besojnë se mund të kenë një ndikim domethënës në komunat e tyre. Me pak se 5% besojnë se mund të ndikojnë te Kryeministri, Parlamenti, ministrat dhe Kryetari i shtetit.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në lidhje me pjesëmarrjen në jetën publike, të rinjtë preferojnë sondazhin e opinionit (38%), takimet me kolegët / miqtë të i diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht (35%) dhe broshurat ose fletëpalosjet (34%).

Ne cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

38%

Të përgjigjeni
në pyetorë

34%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

35%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

PROCESI ZGJEDHOR

Pjesëmarrësit e grupeve të fokusit kanë tendencë t'i perceptojnë zgjedhjet në vend si “të shpeshta”, “jo legjitime”, “të vendosura nga SHBA”, “demokraci të rreme”, “presione të forta politike” dhe “frikë nga humbja e vendit të punës”.

A besoni se çdo votë është e rëndësishme dhe mund të ndikojë në rezultatet e zgjedhjeve?

67%

Po

26%

Jo

1%

Refuzon të përgjigjet

6%

Nuk e din

Më shumë se dy të tretat e të anketuarve besojnë se çdo votë vlen dhe mund të ndikojë në rezultatet e zgjedhjeve (67%), ndërsa 26% nuk besojnë në rëndësinë e çdo vote.

Gjysma e të anketuarve tregojnë se votimi në vetvete nuk është i mjaftueshëm për të angazhuar qytetarët për të bërë ndryshime në politika, tre nga dhjetë besojnë se votimi është i mjaftueshëm, ndërsa një në dhjetë pretendon se nuk ka njohuri për këtë çështje.

Motivimi për të votuar

Sa rregullisht ju votoni?

Hulumtimi tregon se 44% e të anketuarve tregojnë se votojnë pothuajse rregullisht, 16% shpesh, 17% ndonjëherë, 10% zakonisht nuk votojnë dhe 7% nuk votojnë kurrë.

44% rregullisht

16% shpesh

17% ndonjëherë

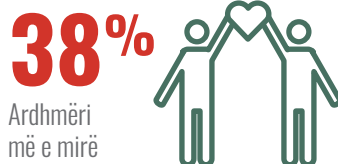
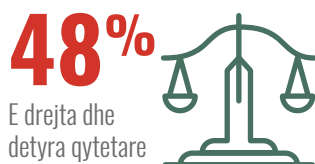
10% zakonisht jo

7% asnjëherë

Për më tepër, 43% e të anketuarve deklarojnë se votojnë rregullisht për të njëjtën parti dhe 26% votojnë për parti të ndryshme politike.

Faktorët që ndikojnë në vendimin e tyre për të votuar

Hulumtimi tregon se tre faktorët kryesorë që ndikojnë në vendimin e të rinjve për të votuar janë: besimi se votimi është një e drejtë dhe detyrë qytetare (48%), perspektiva më të mira (38%) dhe frika se dikush do të vidhte votën e tyre (18%).

Grupi thekson më tej rëndësinë e votimit në drejtim të sigurimit të përgjegjësisë dhe përmbushjes së premtimeve të bëra nga zyrtarët e zgjedhur.

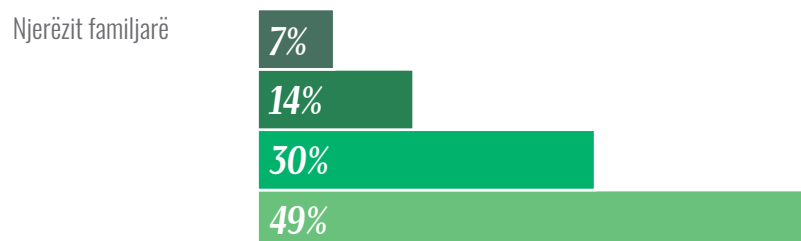
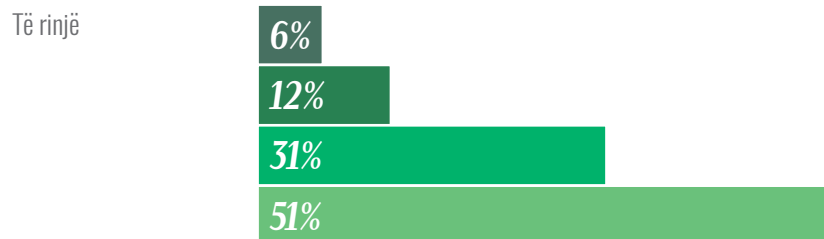
“ Nëse nuk votoni sot, nuk keni të drejtë të ankoheni nesër ose të kërkonj përgjegjësi. ”
Mashkull, 18, Gostivar

Pothuajse gjysma e të anketuarve (48%) tregojnë se vendimi i tyre për të votuar është i njëjtë ose më shpesh i njëjtë me atë të familjeve të tyre, ndërsa pothuajse e njëjta përqindje (47%) deklarojnë se vendimi i tyre nuk është i njëjtë ose më shpesh jo i njëjtë me atë të familjeve të tyre.

Në lidhje me ndikimin e miqve të tyre në votim, dy të tretat e të rinjve theksojnë se vendimi i tyre për të votuar nuk është i njëjtë ose më shpesh jo i njëjtë me atë të miqve të tyre.

Të rinjtë preferojnë përfaqësuesit e të rinjve, njerëzit vendas dhe të njohur dhe gratë në listat e kandidatëve.

Nëse në listat e kandidatëve ka përfaqësues të grupeve në vijim, sa gjasa ka që ju të votoni për atë parti politike?

Përfaqësuesit e komunitetit lokal

8%

14%

42%

37%

Gra

6%

14%

45%

34%

Ka më shumë

Nuk ka ndikim

Ka më pak gjasa

Nuk e din

Demotivimi për të votuar

Pakënaqësia me partitë politike, mungesa e interesit për politikë dhe mungesa e besimit në sistemin zgjedhor/administratën zgjedhore janë faktorët kryesorë që ndikojnë në vendimin e votuesve për herë të parë të abstenojnë nga votimi.

Çfarë mund të ndikojë në vendimin tuaj për të mos votuar?

Jam i zhgënjyer me qeverisjen aktuale

18%

Nuk më intereson politika

18%

Të gjitha parti politike janë të njëjta për mua

16%

I don't trust the political parties

14%

Nuk kam besim në administratën zgjedhore/sistemin zgjedhor

11%

Nuk ka asnjë parti / politikan që përfaqëson interesat dhe vlerat e mia.

8%

Sistemi po favorizon parti të veçanta.

8%

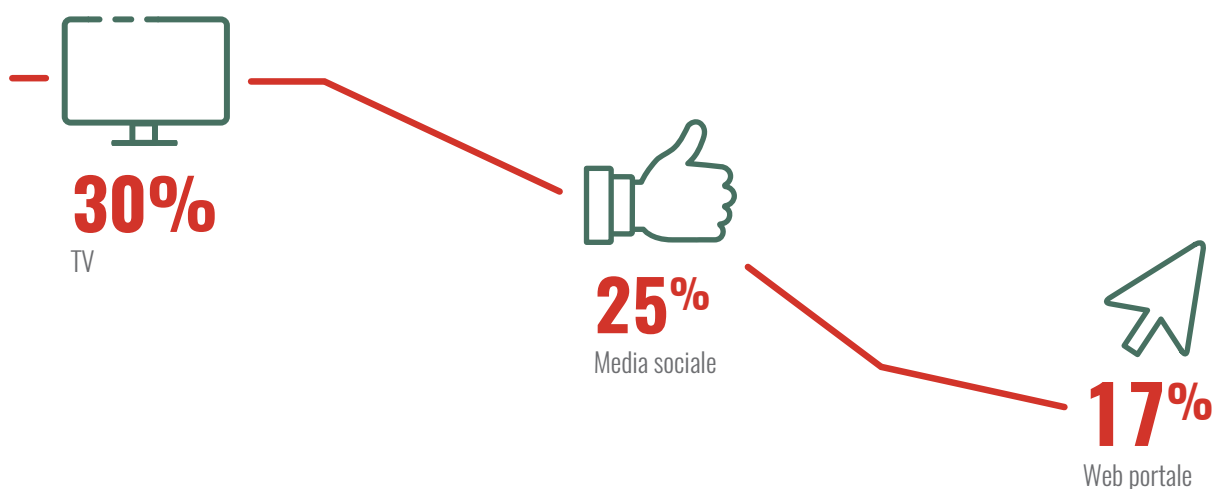
Gjetjet e grupeve të fokusit tregojnë se disa të rinj tentojnë të bojkotojnë zgjedhjet si një mjet për t'i dhënë një partie politike një mësim, duke ndezur alarmin për pakënaqësinë e qytetarëve me sjelljen e të gjitha partive politike.

“ Vetëm me një bojkot masiv të zgjedhjeve, do t'u dërgohet mesazhë partive politike, për pakënaqësinë dhe revoltën për punën e tyre. ”
Femër, 26, Strumicë

KOMUNIKIM ME KANDIDATËT DHE PARTITË

Burimet kryesore të informacionit zgjedhor janë TV (30%), mediat sociale (25%) dhe portalet në internet (17%).

Informacioni në lidhje me zgjedhjet i marrin kryesisht nga programet e lajmeve (43%) dhe debateve (24%). Pothuajse një nga pesë të rinj (21%) thanë se ata nuk informohen fare për zgjedhjet.

Mediat sociale dhe media tradicionale janë llojet më të preferuara të komunikimit me kandidatët dhe përfaqësuesit e zgjedhur midis zgjedhjeve dhe të rinjtë kryesisht mbështeten në historikun politik të kandidatëve në marrjen e një vendimi të informuar.

“ Unë personalisht lexoj programet zgjedhore për të parë se çfarë kanë shpikur këtë herë, por nuk besoj në asgjë që është shkruar. Përvoja jonë tregon se ata nuk ndjekin atë që e shkruajnë në programe. ”
Femer, 26, Strumica

Për më tepër, të rinjtë kërkojnë që partitë politike të përqendrohen në:

- ♦ Përmirësimin e standardit të jetesës.
- ♦ Rritjen e mundësive të punësimit të të rinjve.
- ♦ Mbajtjen e të rinjve në vend.
- ♦ Sundimin e ligjit, pavarësinë e gjyqësorit dhe ligjet e barabarta për të gjithë qytetarët.
- ♦ Reduktimin e korrupsionit.
- ♦ Mbrojtjen e historisë dhe vlerave kombëtare.

BARRIERAT

Është shumë e rëndësishme dhe e vështirë të sigurohet që brezat e ardhshëm të marrin pjesë në demokraci. Kërkon angazhim nga qeveritë, partitë politike, kandidatët, organizatat joqeveritare dhe qytetarët dhe grupet demokratike. Në të vërtetë, aktorë të shumtë të interesit luajnë një rol kritik në krijimin e kushteve për një pjesëmarrje të shtuar dhe më të drejtë qytetare dhe politike të të rinjve.

Studimi identifikon pengesat në vijim për pjesëmarrje më aktive qytetare dhe politike:

Skepticizmi në lidhje me fuqinë e tyre për të ndikuar: Të rinjtë nuk besojnë se mund të ndikojnë në politikat në vend.

Nënpërfaqësimi: Të rinjtë nuk mendojnë se janë të përfaqësuar dhe / ose të përfshirë aq sa duhet në tejkalimin e problemeve dhe në proceset e vendimmarrjes.

Mungesa e njohurive dhe aftësive për të marrë pjesë me besim në jetën civile dhe politike

Mungesa e kanaleve për pjesëmarrje dhe shprehje të mendimeve

REKOMANDIME

Më poshtë janë një sërë rekomandimesh që synojnë të adresojnë gjetjet dhe përfundimet e sipërpërmendura. Këto rekomandime janë:

- ♦ Të përqëndruara tek të rinjtë.
- ♦ Specifike për kontekstin.
- ♦ Të përqëndruara në përdorimin e kanaleve të duhura.
- ♦ Të zbatueshme.

Rekomandimet janë ndarë në tre grupe si më poshtë:

Të rritet rëndësia dhe relevanca e procesit zgjedhor

Fjalor shoqëror, jo politik : Shqetësohem për shumë gjëra - arsimin, shëndetin, mjedisin

- ♦ Zgjedhjet dhe votimi të lidhet me çështjet që ndikojnë në jetën e të rinjve
- ♦ Promovimi i çështjeve që ndikojnë më shumë tek të rinjtë dhe ato për të cilat të rinjtë ka të ngjarë të jenë më të ditur dhe më të interesuar (p.sh. arsimi, shëndetësia, ekologjia)
- ♦ Zhvillimi i fushatave për një çështje të rëndësishme për të rinjtë: fushatat që kanë në shënjestër të rinjtë, që adresojnë një çështje të vetme me interes për të rinjtë, dhe çështjet përkatëse të politikave ose vendimet e ardhshme politike që mund të motivojnë rininë e cila ndryshe është e tjetërsuar nga politika institucionale.
- ♦ Të përfshihen në mënyrë të qartë çështjet e të rinjve në programet partiake

- ♦ Të nisen aktivitete të përbashkëta me organizata dhe ekspertë që merren me çështjet me interes, p.sh. organizatat civile mjedisore

Përqëndrim në ndikimin që ata mund të kenë: Dua të di se sa ndikim ka vota dhe përfshirja ime në jetën e komunitetit.

- ♦ Të promovohen aktivistë të ndryshëm të rinj, të prezantohen aktivitetet e tyre dhe ndikimi i tyre.
- ♦ Të promovohen projekte të vogla të komunitetit që trajtojnë çështje specifike, p.sh. donacione për bibliotekat, eko-aktivizëm, zakone të shëndetshme, etj.
- ♦ Të promovohen mënyra në të cilat të rinjtë mund të kenë ndikim.
- ♦ Të paraqiten shembuj që vërtetojnë se aktivizmi ka rëndësi dhe ka fuqinë për të rregulluar shoqërinë.
- ♦ Formatet për t'u marrë në konsideratë përfshijnë: dëshmi, miratim nga kolegët, rrëfime të palëve të treta, projekte të komunitetit në nivelin mikro të mbështetura nga partitë politike ose organizata të tjera

Siguroni kanale për shprehjen e mendimit: Dua që hapësira dhe mundësitë të dëgjohen

- ♦ Të krijohen mundësi për komunikim të drejtpërdrejtë dhe të rregullt me të rinjtë

Të ndjehen të dukshëm: Do të doja të dija që nevojat dhe shqetësimet e mia si i ri janë po aq të rëndësishme dhe të përfaqësuar në proceset zgjedhore dhe politike.

- ♦ Drejtuesit e lartë të qeverisë duhet të promovojnë dhe t'u kushtojnë vëmendje aktivistëve dhe politikanëve të rinj për të demonstruar interesin e tyre dhe për të mbështetur rolin e rëndësishëm të të rinjve në shoqëritë demokratike. Duke pasur parasysh pozicionin e tyre unik dhe vëmendjen e madhe mediatike që ata tërheqin, drejtuesit e lartë të qeverisë mund të bëjnë shumë për të vendosur dhe mbajtur çështjet e të rinjve në axhendën publike dhe gjithashtu të promovojnë politikanë dhe përfaqësues të rinj si dhe profesionistë të tjerë të rinj të suksesshëm.
- ♦ Mediat sociale dhe mjetet e tjera në internet duhet të përdoren për të lejuar të rinjtë të marrin pjesë në vendimmarrjen kombëtare dhe lokale. Kjo mund të përfshijë ndarjen e informacionit politik në një mënyrë të qasshme për të rinjtë, sigurimin e reagimeve të drejtpërdrejta të të rinjve për qeverinë mbi politika të caktuara (p.sh. përmes forumeve për reagime), mbajtjen e konsultimeve midis të rinjve dhe politikanëve përmes mediave sociale ose platformave të tjera në internet, duke përdorur anketat e strukturuar të qytetarëve, sondazhet e opinioneve, peticione online, konsulta politikash dhe dialogje dhe përfshirje e të rinjve në planifikimin e zhvillimit.

Formatet dhe kanalet për t'u marrë në konsideratë përfshijnë: media sociale, ditët e hapura, takime për kafe, projekte të përbashkëta si dhe debate dhe konferenca.

Të krijohen aleanca.

Me media (digjitale dhe tradicionale)

- ♦ Të promovohen narrativat e përqendruara në shembujt pozitivë dhe të suksesshëm të aktivizmit të rinisë (p.sh. Greta Thunberg).
- ♦ Të promovohet prania e politikanëve dhe aktivistëve të rinj në media dhe të rritet mbulimi i tyre mediatik.
- ♦ Të promovohen kanale dhe mënyra të reja për pjesëmarrjen qytetare të të rinjve.
- ♦ Të përfshihen më shumë të rinj në debate, talk show, etj dhe t'u jepet atyre një mundësi të flasin për çështje që u interesojnë.

Me organizatat rinore

- ♦ Të krijohen hapësira dhe mundësi mbështetëse për të rinjtë që të bashkohen dhe të veprojnë për çështje për të cilat kanë interes.
- ♦ T'u jepen udhëzime dhe burime që do të inkurajojnë të rinjtë të marrin pjesë me besim në jetën qytetare.
- ♦ Të sigurohen mekanizma që do të mbështesin dialogun midis të rinjve dhe qeverisë.
- ♦ Të tregohet qëndrim më proaktiv në afrimin me të rinjtë për të ndihmuar rritjen e dukshmërisë dhe ndërgjegjësimit të publikut.

Me ndikues dhe persona të famshëm

- ♦ Të vendoset partneritet me mikro-ndikues të rëndësishëm në fusha të ndryshme për jetën e të rinjve për të promovuar pjesëmarrjen qytetare.

Të zgjidhen kanalet e duhura të komunikimit.

Mediat sociale luajnë një rol dominues në zakonet mediatike të të rinjve pasi ato janë zakonisht burimi i tyre kryesor i informacionit dhe kanali i pjesëmarrjes

- ♦ Të përdoren profilet e mediave sociale kushtuar komunikimit me të rinjtë, të menaxhuara nga të rinjtë brenda organizatës / institucionit / partisë.
- ♦ Të përdoret një përzierje e të gjitha kanaleve të komunikimit të drejtpërdrejtë të disponueshme (mesazhe direkte, komente, reagime, robot chat, etj.)
- ♦ Të promovohen tema dhe çështje shoqërore që lidhen me të rinjtë.
- ♦ Të sigurohet hapësirë për të rinjtë për të shprehur mendimet e tyre.
- ♦ Të vendoset partneritet me ndikues / persona të famshëm.
- ♦ Të përdoren formate më dinamike: lëvizje, video, transmetime të drejtpërdrejta, histori, etj.

Të përdoren media tradicionale dhe televizioni për t'i edukuar ata në lidhje me procesin e zgjedhjeve ose për të paraqitur kandidatë. Lajmet dhe debatet janë formatet më të njohura.

Të përdoren takime të drejtpërdrejta, joformale për të ndërtuar marrëdhënie me votuesit e rinj duke i bërë ata të ndjehen të vlerësuar dhe të dëgjuar

Formatet për t'u marrë në konsideratë përfshijnë: takime joformale në kafene, debate, projektet e komunitetit që shërbejnë të rinjtë, leksione mbi tema me interes, etj

Të organizohen veprimtari artistike, kulturore ose sportive për të vendosur një ekuilibër midis arsimit dhe argëtimit.